

ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Юридичний інститут

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
молодих вчених і аспірантів

Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина

**16 травня 2014 року
м.Івано-Франківськ**

Розширюються також можливості набуття земельних ділянок для громадян, які бажають здійснити індивідуальне житлове будівництво. Так, останнім часом, згідно із законодавством може використовуватися такий спосіб отримання права на забудову земельної ділянки, як суперфіцій. Суперфіцій – це довготривале, відчужуване та успадковуване право користування чужою земельною ділянкою для забудови. Він являє собою фактично особистий земельний сервітут, який полягає у наданні особі, на користь якої він встановлений, права володіння та користування чужою земельною ділянкою для забудови. Суперфіцій виникає на підставі договору між власником земельної ділянки, призначеної для забудови, та особою, яка виявила бажання побудувати будинок, будівлю чи споруду, та використовувати побудований об'єкт за призначенням (землекористувач). Оскільки забудова може здійснюватися на земельних ділянках різних категорій земель (промисловості, транспорту, житлової та громадської забудови тощо), об'єктом суперфіцію можуть бути земельні ділянки такого цільового призначення, на яких земельним законодавством дозволяється будівництво житлових будинків, господарських будівель та інших споруд.

Слід наголосити, що згідно з чинним земельним законодавством змінилася сама процедура отримання дозвільних документів, пов'язаних з початком будівництва. Так, Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» значно спростив порядок отримання дозволів та погоджень щодо здійснення житлового будівництва та скоротив термін їх видачі уповноваженими органами. На сьогодні власникам або користувачам земельних ділянок, які планують будувати житлові будинки, достатньо буде отримати будівельний паспорт забудови земельної ділянки. Згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2011 р. № 103 (із змінами, внесеними 25.02.2013 р.) «Про затвердження Порядку видачі будівельного паспорта забудови земельної ділянки» будівельний паспорт визначає комплекс містобудівних та архітектурних вимог до розміщення і будівництва індивідуального (садибного) житлового будинку, садового, дачного будинку не вище двох поверхів (без урахування мансардного поверху) з площею до 300 квадратних метрів, господарських будівель і споруд, гаражів, елементів благоустрою та озеленення земельної ділянки. Він складається з текстових та графічних матеріалів, що готуються за інформацією з містобудівного кадастру або відповідної містобудівної документації, будівельних норм, державних стандартів та правил. Видача будівельного паспорта здійснюється уповноваженим

Праворегулювання здійснення спеціального державного контролю за використанням та охороною земель органом містобудування та архітектури безпосередньо, через центри надання адміністративних послуг та/або через Єдиний державний портал адміністративних послуг. Будівельний паспорт надається уповноваженим органом містобудування та архітектури на безоплатній основі протягом десяти робочих днів з дня надходження пакета документів.

Яремак З.В.

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, доцент кафедри
судочинства, кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ

Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель визначені ст. 2 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [1]. Систему органів спеціального державного контролю за використанням і охороною земель визначено ст. 188 Земельного кодексу України [2]: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі; центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Розмежування компетенції зазначених органів проведено Законом України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [1], де в ст. 6 визначено повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі; ст. 7 – функції центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Окрім того, цим Законом (ст. 5, 8) та Законом України «Про охорону земель» [3] (ст. 19) окремо визначено повноваження центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики: проводить моніторинг родючості ґрунтів

земель сільськогосподарського призначення та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення.

Деталізовано повноваження спеціальних органів державного контролю за використанням і охороною земель відповідними положеннями. Зокрема, відповідно до указу Президента України від 13.04.2011 р. № 459/2011, яким затверджено Положення про Державну інспекцію сільського господарства України [4], Держсільгоспінспекція України відповідно до покладених на неї завдань організовує та здійснює державний нагляд (контроль) у частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій та форм власності (пп. 1 а п. 4 Положення). Положенням про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого указом Президента України від 13.04.2011 р. № 454/2011 [5], також передбачено повноваження цього органу щодо здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про використання та охорону земель (пп. 2 б п. 4 Положення).

Зважаючи на різновідомчу координацію органів спеціального державного контролю за використанням і охороною земель, повноваження цих органів визначаються спеціальним законодавством. Так, Держсільгоспінспекція України у своїй діяльності керується нормативними актами, прийнятими «Про затвердження Порядку планування та здійснення контрольних заходів з питань перевірки стану дотримання суб'єктами господарювання вимог земельного законодавства» [6], наказом від 14.03.2013 р. № 179 «Про затвердження Порядку одержання документів, матеріалів та іншої інформації, необхідних для здійснення державного нагляду (контролю) за використанням та охороною земель» [7], наказом від 19.02.2013 р. № 104 «Про затвердження Порядку оформлення, вручення (надсилання) приписів у разі виявлення порушень земельного законодавства» [8].

В свою чергу, діяльність Держекоінспекції України регламентується нормативними актами Міністерства екології та природних ресурсів України, а саме: наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 10.09.2008 р. № 464 затверджено Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства [9]; наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 02.10.2012р. № 483 розроблено уніфіковані форми актів перевірок дотримання вимог природоохоронного законодавства, що містять перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) [10].

Правовергування здійснення спеціального державного контролю за використанням та охороною земель

Таким чином, діючим природоресурсним законодавством визначена система органів спеціального державного контролю за використанням та охороною земель. Та поряд з цим, відсутній єдиний механізм правового регулювання однакових за статусом державних органів. В цих умовах, уповноважені на реалізацію державної політики у галузі здійснення контролю за використанням та охороною земель органи наділені різним обсягом повноважень, керуються в своїй діяльності різними підзаконними нормативно-правовими актами, їх діяльність не взаємоузгоджена, що призводить до дублювання ними повноважень з реалізації завдань державного контролю.

1. Про державний контроль за використанням та охороною земель : закон України від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Про охорону земель : закон України від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Положення про Державну інспекцію сільського господарства України : затверджено указом Президента України від 13.04.2011 р. № 459/2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
5. Положення про Державну екологічну інспекцію України : затверджено указом Президента України від 13.04.2011 р. № 454/2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
6. Про затвердження Порядку планування та здійснення контрольних заходів з питань перевірки стану дотримання суб'єктами господарювання вимог земельного законодавства : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.02.2013 р. № 132 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Порядку одержання документів, матеріалів та іншої інформації, необхідних для здійснення державного нагляду (контролю) за використанням та охороною земель : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.03.2013 р. № 179 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Про затвердження Порядку оформлення, вручення (надсилання) приписів у разі виявлення порушень земельного законодавства: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.02.2013 р. № 104 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
9. Про затвердження Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства : наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 10.09.2008 р. № 464 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

10. Про затвердження уніфікованих форм актів перевірок дотримання вимог природоохоронного законодавства, що містять перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю): наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 02.10.2012р. № 483 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ І СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ТА ОСНОВНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Кернякевич-Танасійчук Ю.В.

Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника, доцент кафедри трудового,
екологічного та аграрного права, кандидат
юридичних наук

САМОЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ У РАЗІ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕВЕДЕННЯ ЇХ НА ІНШУ РОБОТУ

Своє право на захист працівник може реалізувати самостійно шляхом безпосередніх переговорів з роботодавцем або за допомогою інших форм самозахисту [1, с. 219].

Захист працівника своїми силами без звернення до компетентних органів вважається неюрисдикційною формою захисту. На думку І.В. Лагутіної, самозахист трудових прав – це діяльність самого працівника із захисту трудових прав та інтересів, що здійснюється із застосуванням відповідних цій формі способів захисту, не заборонених законом, з метою припинення порушення права, поновлення порушених прав та відшкодування заподіяної шкоди без звернення до компетентних органів [2, с. 118].

В межах цієї неюрисдикційної форми захисту трудових прав працівник здійснює певні правомірні односторонні дії, які є способами самозахисту трудових прав. До способів самозахисту, зокрема, відносять:

- 1) відмову від виконання роботи, не передбаченої трудовим договором (ст. 31 КЗпП України);
- 2) відмову від роботи, яка безпосередньо загрожує життю чи здоров'ю працівника, за винятком випадків, коли виконання такої роботи передбачене трудовим договором, укладеним з працівником (ч. 5 ст. 153 КЗпП України і ст. 6 Закону України "Про охорону праці");
- 3) розірвання трудового договору працівником за власним бажанням, якщо власник або уповноважений ним орган не виконує законодавства про працю, умови колективного чи трудового договору (ч. 3 ст. 38 КЗпП) [169, с. 122-123].